

MOJA OMILJENA SUPRUGA

Toni Parsons

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Tony Parsons

MY FAVOURITE WIFE

Copyright © 2008 by Tony Parsons

Za Juriko, MOS

Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

PRVI DEO

BUDI PRINC

Vidite, voleo sam je.
Bila je to ljubav na prvi pogled,
Na poslednji pogled,
Na svaki svaki pogled.

Lolita

Čovek s dve kuće izgubiće razum.
Čovek s dve žene izgubiće dušu.

Kineska poslovice

JEDAN

Mora da je Bil na trenutak zadremao, jer limuzina je naletela na rupu, poskočila i probudila ga, i odjednom se našao u Šangaju. Kule Pudonga cepale su noć. Protrljao je oči i okrenuo se ka zadnjem sedištu da pogleda ženu i kćer.

Četvorogodišnja Holi spavala je s glavom na majčinom križu; plave kovrdže prosule su joj se po licu. Bila je obučena kao neka Diznijeva princeza, nije bio siguran koja.

„Tako joj je neudobno“, rekao je tiho. Holi je veći deo leta probdela ili isprekidano spavala.

Beka, njegova žena, pažljivo je skinula kćeri tijaru s glave. „Dobro joj je“, rekla je.

„Stranci mnogo ljubomorni kad vide ovo“, reče vozač po imenu Tajger. Pokazao je obrise pudonških nebodera. „Pre petnes godina – sve močvara.“ Tajger je bio mlad, imao je svega dvadesetak godina, i bio je obučen u neku neubedljivu uniformu s tri zlatne trake na rukavu. Veoma ponosno klimao je glavom. „Novo, gazda – sve novo.“

Bil učtivo klimnu. Ali nisu ga savladale nove građevine Šangaja, nego sama veličina grada. Prelazili su reku mnogo širu nego što je očekivao, a na drugoj obali video je zlatni sjaj Bunda, kolonijalnih zdanja predratnog grada koji zuri u nebodere Pudonga. Šangaj prošlosti sučeljen sa Šangajem budućnosti.

Automobil je sišao s mosta i prešao rampu, ubrzavajući kroz sve ređi saobraćaj. Tri muškarca, prljava i crna, iscepane odeće, naređana na jedan prastari bicikl bez svetala, polako su krivudala uz rampu u susret vozilima. Jedan je čučao na upravljaču,

drugi je nagnut unazad sedeo na sedištu, a treći je stajao i okrećao pedale. Vidljivo su se stresli kad su kola proletela pored njih. Onda su nestali.

Ni Beka ni vozač nisu ih primetili; Bilu je prošlo kroz glavu da su bili priviđenje izazvano umorom i uzbuđenjem. Tri čoveka u ritama na mrtvom biciklu voze se očajnički sporo u brzjoj traci, i to u potpuno pogrešnom smeru.

„Tata?“ Njegova kći se meškoljila u naborima balske haljine.

Beka je prvi čvršće. „Tu je mama“, reče.

Holi zevnu; četvorogodišnja curica koja gubi strpljenje.

Šutnula je naslon suvozačkog sedišta.

„Hoću i tebe i njega“, reče dete.

Bil je otvorio vrata stana, pa su svi zajedno zijali u raskoš kao da su turisti u sopstvenom domu.

Pomislio je na njihovu viktorijansku kuću u Londonu, na mračno stepenište, veliki prozor okrnjenih ivica i memljivi podrum pun stogodišnjeg mrtvog vazduha. Ovde nije bilo ničeg starog i otrcanog. Okrenuvši ključ, kao da je stupio u novo stoleće.

Čekali su ih darovi. Buket belih krinova u celofanu. Šampanjac u kofi rastopljenog leda. Najveća korpa s voćem na svetu.

Za Bila Holdena i njegovu porodicu – dobro došli u Šangaj – od njegovih kolega iz firme *Baterfild, Hant i Vest*.

Uzeo je bocu i pogledao nalepnicu u obliku štita.

Dom perinjon, pomislio je. *Dom perinjon* u Kini.

Otišao je na vrata spavaće sobe i gledao kako Beka nežno oblači pidžamu usnulom detetu. Holi je tiho hrkala.

„Uspavana lepotica“, osmehnuo se.

„Samo Lepotica“, ispravi ga Beka. „*Iz Lepotice i zveri*. Znaš, kao ti i ja.“

„Prestroga si prema sebi, Bek.“

Beka uvuče Holi u pidžamu. „Noćas bi trebalo da bude kod nas“, prošaputa. „Za slučaj da se probudi, a ne zna gde je.“

Klimnuo je glavom i prišao krevetu da poljubi kćer za laku noć; preplavio ga je talas nežnosti kad joj je usnama dodirnuo obraz. Onda je ostavio Beku da poljubi Holi i izašao da obiđe stan. Bio je mrtav umoran, ali vrlo srećan; palio je i gasio svetla, igrao se daljinskim upravljačem televizora s velikim plazma ekranom, otvarao i zatvarao plakare. Prosto nije verovao koliki je stan, i osećao se kao veoma srećan čovek. Čak i ovako, pun sanduka koje su unapred poslali iz Londona, blistavi stan ostavljao je snažan utisak. Stan 31, blok B, Rajsko naselje, Hongćao roud, Novi Gubej, Šangaj, Narodna Republika Kina. Stan je bio daleko bolji od svih u kojima su ikada živeli u Engleskoj.

Ako ostanu posle isteka njegovog dvogodišnjeg ugovora, obećali su mu uspon na šangajskoj lestvici nekretnina, naselje sa igralištem za golf, saunom i bazenom. Ali Bilu se ovde dopadalo. Šta ima bolje od ovoga? Pomislio je na svog oca i zapitao se šta bi stari rekao da ovo vidi. Stari bi poludeo.

Koferi mogu da čekaju do sutra. Poneo je bocu u kuhinju i tražio dok nije našao dve čaše. Kad se vratio u sobu, Beka je stajala uz prozor. „Moraš ovo da vidiš“, rekla je.

Dao joj je čašu i pogledao dvorište, deset spratova niže. Rajsko naselje činile su četiri stambene zgrade poredane oko zajedničkog dvorišta. U sredini je stajala fontana u obliku majke s detetom, a ispod vode treperila su svetla.

Dvorište su zakrčili novi-novcati automobili, čulo se brujanje uključenih motora. Brojna kola marke audi, BMW, mercedes, poneki porše bokster i dva poršea 911. Doterani Kinezi sedeli su za volanima ili stajali naslonjeni na kola pored otvorenih vrata. Izgledali su kao da ne potiču s iste planete kao ona trojica na biciklu. Vrtar se provlačio između automobila, mahao rukama i pokušavao da uspostavi kontrolu. Činilo se da ga niko ne primećuje.

„Subotnje večer, zato je ovako“, reče Bil i otpi malo šampanjca.

„Nije zato“, reče Beka. „Živeli.“ Kucnuli su se, a ona mahnu glavom prema prozoru. „Gledaj.“

Gledao je i video kako iz zgrada izlaze devojke. Sve su bile doterane i, kao glavne junakinje dokumentarnog filma o obredima parenja u divljini, svaka je prišla po jednom muškarcu u kolima. Nisu se ljubili.

Jedna mu je privukla pažnju. Visoka devojka sa cvetom u kosi. Orhideja, pomislio je. Možda je orhideja.

Izašla je iz zgrade preko puta i prišla jednom poršeu 911. Podigla je glavu prema njima i Beka joj je mahnula, ali devojka nije uzvratila. Kliznula je, onako visoka, na suvozačko sedište, mučeći se s nogama i suknjom. Čovek za volanom okrenuo se ka njoj i nešto joj rekao. Bio je desetak godina stariji od nje. Devojka je zatvorila vrata i porše je krenuo.

Bil i Beka su se z gledali i nasmejali.

„Šta je ovo?“, reče ona s osmehom, tresući glavom. „Je li ovo – šta je ovo?“

Ali on nije imao pojma.

I tako su pili šampanjac i gledali lepotice Rajskog naselja kako odlaze u sjajnim kolima svaka sa svojim muškarcem, a kad su ispraznili čaše oboje su bili otupeli od umora.

Zajedno su se istuširali, sapunali su jedno drugo s nežnom bliskošću, a onda su legli u krevet s Holi između sebe. Smešili su se jedno drugom preko detinjeg lica.

Spavao je do prvih zraka sunca, a onda se naglo i sasvim razbudio.

Nabrojao je sve što mu ne dâ da spava. Biološki sat bio mu je navijen na londonsko vreme. Sutra u osam ujutru vozač – Tajger – odvešće ga u Pudong, u firmu *Baterfild, Hant i Vest*, gde će početi s novim poslom. Zanimalo ga je da sazna gde su i kako će mu njihov novi život izgledati na dnevnom svetlu. Kako da spava kad mu je glava prepuna? Što je tiše mogao, Bil je ustao, obukao se i izašao iz stana.

U dvorištu gde su muškarci čekali devojke nije bilo nikoga osim Tajgera. Spavao je s nogama levo i desno od volana, oslonivši bosa stopala na komandnu tablu. Skočio je u stav mirno kad je Bil prošao.

„Kuda, gazda?“, upitao je obuvajući se.

„Nedelja je“, reče Bil. „Zar nisi nedeljom slobodan?“

Tajgerov pogled bio je prazan. Zatim povređen. „Kuda idemo, gazda?“

„Prošetacu“, reče Bil. „I prestani da me zoveš 'gazda.'“

Tajgeru nedelja možda nije značila ništa, ali na ulicama Novog Gubeja bilo je skoro kao nedeljom ujutru kod kuće – pokoji džoger ili vlasnik psa, kuće tihe, zatvorenih kapaka. Bio je početak juna i već se osećala vrućina.

Bil je hodao. Žudeo je da vidi ono što je smatrao pravom Kinom, da vidi Kinu koja nema veze s plazma televizorima i *Dom perinjonom*. Prava Kina je negde u blizini. Mora da jeste. Dokle mu je pogled dopirao video je samo z bunjujuću džunglu zgrada raznih stilova, isprekidanu samo pažljivo potkresanim travnjacima i prevelikim statuama. Video je nizove restorana – tajlandske, italijanske, sve moguće osim kineskih – francuski supermarket *Karfur* i nekoliko međunarodnih škola, među njima i onu u koju će Holi poći sutra ujutru. Male parkove. Lepo susedstvo. Gubej je bio čistiji i zeleniji od čađavog, zločinom zaraženog dela Londona koji su ostavili. Njegova porodica mogla bi živeti ovde. Žena i kći mogle bi ovde biti srećne. Osetio je tiho zadovoljstvo, pomešano s olakšanjem.

Pogledao je na sat i rekao sebi da ima vremena za istraživanje pre nego što se Beka i Holi probude. Krenuo je prema izlazećem suncu; kako je za sobom ostavljao Gubej, tako su se ulice punile. Prodavačice nagnječnog voća zurile su u njega iz senovitih sporednih ulica. Neko je naleteo na njega. Neko mu je pljunuo pred noge. Muškarci u prljavim odelima krutim od blata radili su na građevini. U nedelju. A ulicama su išli ljudi. Mnoštvo ljudi. Odjednom je svuda unaokolo bilo ljudi.

Stao je i pokušao da se pribere. Kolovozi su bili široki i vozila su letela pored njega besmisleno trubeći, ne obazirući se na pešake i ostale vozače. Video je otmenu devojkicu s naočarima za sunce i podignutom kosom za volanom srebrnog bjuika eksel. Video je jata taksija marke folksvagen santana. Video je blatnjavi kamion prepun kojekakvih otpadaka i ljudi. I još kamiona, mnoštvo kamiona natovarenih čudnim teretom – kartonom, narandžastim saobraćajnim kupama, svinjama ili opet automobilima, tako novim da su još sijali od voska iz salona.

Sunce se penjalo, Bil je išao ka istoku, a grad je bivao sve bučniji, zbog čega se osećao još izgubljenijim. Žena na skuteru popela se na pločnik i za dlaku ga promašila, besno pritiskajući sirenu. Prošlo je krdo biciklista s ogromnim crnim vizirima na licima. Odjednom je postao svestan vremenske razlike, osetio je vrtoglavicu koja prati duge avionske letove, znojio se od iscrpljenosti. Ali, nastavio je da hoda. Želeo je nešto da sazna o ovom gradu.

Išao je uskim uličicama; tu su se mršavi muškarci brijali nanoseći penu iz prastarih metalnih posuda, žene su hranile debele bebe, a crveni crep na krovovima potleušica prekrivalo je oprano rublje i satelitske antene. Onda su zbijene zgrade crvenih krovova odjednom ustupile mesto novim blistavim tornjevima i tržnim centrima.

Ispred *Prade*, muškarci potamnili od sunca i šroke pokušali su da mu prodaju lažne rolekse i DVD snimke najnovijeg filma Toma Kruza. Devojke su se od sunca krile pod suncobranima. Na ogromnim panoima nage zapadne manekenke reklamirale su proizvode za izbeljivanje kože.

Dok je išao, Bil je osetio nešto potpuno novo, a to je bila svest o ogromnoj masi čovečanstva. Toliki ljudi na svetu, toliki životi. Prvi put je istinski poverovao u njihovo postojanje. Šangaj mu nije ostavljao izbora.

Zaustavio je taksi, nestrpljiv da vidi Bund, ali taksista ga ništa nije razumeo, pa ga je ostavio pored reke, željan da ga

se što pre otarasi. Bil je izašao pored pristaništa trajekta, ne nekog turističkog za razgledanje, nego neke vrste mesnog javnog prevoznog sredstva.

Dao je najmanju novčanicu, dobio ostatak u prljavim juanima, i priključio se mnoštvu koje čeka prelazak na drugu stranu. Pokušao je da odredi gde red počinje. Onda je shvatio da nema početak.

Trajekt se punio ljudima, a onda se natiskalo još ljudi, sve dok nisu pritisli Bila sa svih strana; dok je potiskivao osećaj da je plovilo pretovareno, shvatio je da je ovo, najzad, prava Kina.

Brojevi.

Sve je u brojevima.

Znao je da su brojevi razlog zbog kog će sutra ujutru početi na novom poslu, da je zbog brojeva sudbina dovela njegovu porodicu u ovaj grad, i da će zahvaljujući brojevima sve novčane nevolje uskoro biti prošlost. Ti brojevi ispunjavali su snove poslovnih ljudi od Sidneja do San Franciska – milijarda kupaca, milijarda novih kapitalista, tržište od milijardu ljudi.

Mučio se da podigne ruku i pogleda na sat, pitajući se hoće li stići kući pre nego što se njegove cure probude.

Trajekt je krenuo.

Tog popodneva ponašali su se kao turisti.

Njih troje su stali u red i popeli se liftom do vrha televizijskog tornja Biser istoka; gledali su odozgo brodove na reci Huangpu i videli su da grad kao da nema kraja.

S druge strane tornja gledali su park prepun nevesta; stotine devojaka u belom, nalik na jato labudova, okružilo je jezerca i hranilo šarane koi hranom sličnom konfetama.

Bil je podigao kćer da bolje vidi.

„Sutra krećeš u novu školu“, rekao joj je.

Holi nije odgovorila; razrogačenih očiju posmatrala je sve te silne neveste.

„Steći ćeš mnogo novih drugova“, reče Beka, uhvati Holi za gležanj i ohrabrujuće ga protrese.

Holi stade da razmišlja o tome, grizući donju usnu.

„Biću vrlo zauzeta“, reče.

Iako su stranci u Šangaju postali uobičajena pojava, tog popodneva na vrhu Bisera istoka svi su bili Kinezi osim Bila, Beke i Holi, i svi su u njih zurili. Muškarac koji drži kćerkicu u naručju, devojčica koja grli oca oko vrata i žena s rukom prebačenom mužu preko ramena.

To su svi opazili – te pokrete detinje naklonosti, malu porodicu u kojoj se svi drže jedno za drugo u svom novom domu, kao da ne bi postojali bez telesnog dodira, jedno bez drugog.

Svi su znali da zapadnjaci ne drže do porodice kao Kinezi, naročito ne zapadnjaci u Šangaju. Ali ovo troje, muškarac, žena i dete, kao da su bili drugačiji.

DVA

Kad se probudila, on je već bio otišao.

Ostavivši Holi da dalje spava, Beka je protumarala stanom obilazeći naslagane sanduke. Videla je da je kada mokra, osetila je miris losiona posle brijanja, našla je kravatu ostavljenu na naslonu stolice. Zamislila je Bila za radnim stolom, prvi dan na novom poslu, kako vredno radi, namrštenog otvorenog lica, i osetila ubod onog starog osećanja, onog koji obuzima svakoga na početku.

Uzela je nasumice jedan sanduk i otvorila ga. Bio je pun stvari za bebu. Visoka ružičasta stolica rasklopljena na tri dela. Dečja kaciga. Madrac za kolevku. Razna ćebad, sterilizatori, plišane zeke. Sve Holine stare stvari. Beka ih nije sačuvala i poslala preko pola sveta iz sentimentalnih razloga. Čuvala ih je za sledeće dete. U braku su već sedma godina, i ni on ni ona nisu sumnjali u to da će imati još jedno dete.

Vratila se u spavaću sobu i neko vreme gledala Holi kako spava. Onda je sklonila čaršave i držala kćer za stopala sve dok devojčica nije počela da se meškolji. Holi se protegla, jeknula i pokušala da se sklupča i ponovo zaspi.

„Budi se, jutarnji cvete“, reče Beka. Stajala je i slušala kćer kako s naporom diše; bilo je to više zviždanje nego hrkanje, izazvano astmom. „Ustaj, mila. Vreme je za školu.“

Dok je Holi dolazila k sebi, Beka je treskala po nepoznatoj novoj kuhinji spremajući doručak. Holi je zevajući ušla i sela za sto.

„Malo sam zabrinuta“, rekla je držeći kašiku na pola puta do usta. Beka joj dodirnu lice i zataknu joj pramen kose iza malog uha koje je štrčalo. „Šta te brine, mila?“, upita je Beka.

„Malo brinem za mrtve ljude“, reče Holi ozbiljno, oborenih uglova usana.

Beka se odmače. „Za mrtve ljude?“

Dete klimnu glavom. „Bojim se da im nikada neće biti bolje.“

Beka uzdahnu i kucnu po stolu. „Ne misli ti na mrtve ljude“, reče. „Misli na svoj doručak.“

Posle doručka Beka je namestila inhalator. To je radila već sasvim uvežbano. Aparat je imao pisak da Holi lakše udiše lekove, a iznad piska videle su se njene razrogačene plave oči.

Nešto pre devet Beka i Holi pošle su držeći se za ruke u Međunarodnu školu Gubej. Činilo se da tu ima dece iz svih naroda sveta. Kad je trebalo da se rastanu postalo je neprijatno, Holi je stezala opasač majčinih farmerki, ali onda je jedna mala punačka curica od oko četiri godine, Korejka ili Japanka, uzela Holi za ruku i povelala je u razred, gde je učiteljica iz Australije upisivala decu u dnevnik, pa je sada Beka oklevala da ode.

Svi okolo su žurili. Neke majke su bile obučene kao za posao, a neke kao za teretanu, ali sve su delovale kao da imaju važne obaveze. Onda se pored Beke stvorila jedna nasmešena žena, gurajući debelu bebu u kolicima. Majka devojčice koja je odvela Holi za ruku.

„Prvi dan“, rekla je s američkim naglaskom. „Gadno, zar ne?“

Beka klimnu glavom. „Znate kako je to. Drhte brade, potiskuju se suze, glumi se hrabrost.“ Pogledala je ženu. „A njima je još gore.“

Žena se nasmeja i pruži joj ruku.

„Kjoko Smit“, reče, i Beka se rukova s njom. Kjoko je rekla da je pravica, ali da ne radi, i da je udata za advokata iz Njujorka. U Šangaju su skoro dve godine. Beka joj reče da je novinarka, da je trenutno na odmoru, i da je takođe udata za advokata, po imenu Bil. U Šangaju su dva dana.

„Hoćete li da odemo jednom na kafu?“, upita je Kjoko. „Sutra, možda? Sada žurim.“

„O, i ja“, reče Beka. „I ja sam u žurbi.“

„Pa, tako je to u Šangaju“, osmehnu se Kjoko Smit. „Svi nekud žure.“

Beka polako krenu natrag u Rajsko naselje i pozva Bila na mobilni.

„Je li sve bilo u redu?“ Nije sam, osetila je. Takođe je osetila da Bil misli na prvi školski dan svoje kćeri.

„O, Holi je dobro“, odgovorila je, mnogo vedrije nego što se osećala.

„Biće s njom sve u redu, Bek“, rekao je Bil, znajući koliko je Beki bilo teško da ostavi kćer. „Prijaće joj društvo vršnjaka. Morali bismo da je pustimo pre ili kasnije.“

Tišina je brujala između njih, i nijedno nije pokušalo da je prekine. Beka se rvala sa iznenadnom navalom suza, besna na sebe što se ponaša kao poludela domaćica.

„Pokušaj da ne brineš previše“, reče Bil. „Slušaj, vidimo se kasnije.“

Beka je i dalje ćutala. Razmišljala je, pitala se da li je zaista najbolje za Holi da ne bude stalno s majkom, odmeravala je sve. Onda je najzad rekla: „Srećno tamo, Bile“, i ostavila ga poslu.

Nije mogla da se suoči sa stanom i silnim raspakivanjem. Ne još. Uхватила je taksi do Sintjendija, nove četvrti koja se spominje u svim turističkim vodičima; unapred se radovala poseti mestu na kom se, kako svi kažu, vide najnoviji i najstariji delovi grada. Stan može da sačeka.

Nalet vetra, blag i mlak, prepun čudnovatih mirisa cveća i mirišljavog drveta, iznenada je prozeo noć – prvi uzdah Istoka na mom licu. To nikad neću zaboraviti. Bio je neopipljiv i osvajački, kao čarolija, kao prošaputano obećanje tajanstvene naslade.

Beka je sedela na barskoj stolici uz izlog, srkotala slabu kafu s mlekom i čitala knjigu Džozefa Konrada. To je tražila u Sintjendiju. Prvi uzdah Istoka na svom licu. U sporednoj uličici, daleko od kafea i restorana, našla je ono za čim je tragala.

Skromni mali muzej na Huangpi Luu obeležavao je mesto prvog sastanka kineske Komunističke partije. Platila je ulaznicu tri juana, sumu tako malu da nije mogla da je preračuna u funte. Muzej je bio pust. Jedini posetilac pored Beke bila je ozbiljna studentkinja s debelim naočarima – hvatala je beleške pored lutaka koje su stvarale plan da zbače strance i oslobode narod. Sve oči bile su uprte u voštano lice mladog Mao Cedunga. Beka je prišla malom televizoru na kom se vrteo propagandni film o Kini pre revolucije. Film je bio zrnast i star, trajao je svega nekoliko minuta, ali Beka ga je opčinjeno odgledala.

Izgladnela lica odavno mrtve dece zurila su u nju. Nikad nije videla takvo siromaštvo, takvu bedu. Kad joj je sliku zamaglila koprena suza morala je da se odmakne, govoreći sebi – priberise, ženo luda, to je samo zbog promene vremenske zone i Holinog polaska u školu.

Dolazak u Šangaj bio je Bekina zamisao.

Bil ne bi imao ništa protiv da su ostali u Londonu, gradili zajednički život, naporno radili i gledali kćer kako raste. Ali nju je život u Londonu razočarao onako kako njega nije. Beka je bila spremna da isprobaju nešto novo. Videla je Šangaj kao izlaz iz njihovog starog života i neprestanog snalaženja za novac. U Šangaju će se sve preokrenuti.

Venčali su se mladi, imali su dvadeset četiri godine, i prvi su se skrasili iz svog malog društva. Nikad nisu požalili.

Beka je gledala njihove prijatelje kako optimistično ulaze u veze s nekim kog su upravo upoznali u baru, klubu ili tere-tani, i kako postaju nesrećni, kako se dosađuju, kako se zaro-

bljavaju, kako im neko gazi srca. Radovala se što se otarasila svega toga.

Brak im je delovao sasvim prirodno. Razgovarali su o tome. Ako nađeš pravu osobu, i ako ste oboje sigurni, onda ne možeš biti premlad, zar ne? A čak i s dvadeset četiri godine oboje su se osećali prestari za tužni ples između teretane, bara i kluba.

O ponečemu nisu ni morali da razgovaraju. Od početka su podrazumevali da će oboje raditi. Holi se rodila neposredno posle njihove treće godišnjice braka, ali ništa se nije promenilo. Jer nije moglo da se promeni. Bil je radio kao advokat u jednoj firmi u Sitiju, Beka je bila novinar koji prati finansije u Kanari Vorfu, novoj bankarskoj četvrti, a rate za njihovu kućicu u zelenijem kutku severnog Londona zahtevale su da oboje zarađuju. Svakog jutra Bil je vodio Holi u obdanište, a Beka ju je uzimala svakog popodneva.

A onda se jednog dana sve promenilo.

Holi je tek napunila tri godine, i posle sat-dva u obdaništu odjednom je počela da se guši. „To je samo prehlada“, rekla je jedna vaspitačica, iako je dete jecalo od užasa i nemoći. „Samo vrlo jaka prehlada.“

Kad je Beka po podne došla, Holi su spremali da je odvezu u najbližu službu hitne pomoći. Kad je Bil stigao u bolnicu, lekar je već postavio dijagnozu. Astma. Holi više nikad nije otišla u obdanište, a Beka se nikad nije vratila u novine.

„Nijedan tuđin je neće paziti kao ja“, rekla je Beka gutajući suze besa, a Bil ju je tešio, i shvatio je, i rekao joj je da je to u redu, naravno, i da ništa nije važnije od Holi.

Holinu astmu su kontrolisali uz pomoć pedijatra iz Ulice Grejt Ormond. On je prepisao tablete za žvakanje u kojima je Holi uživala, i inhalator. Holi je bila dobroćudna i hrabra, nikad nije jadikovala, a Beka i Bil su izbegavali pitanje koje sebi postavlja svaki roditelj bolesnog deteta – zašto ona? Ima dece kojoj je mnogo gore nego Holi. Viđali su ih svaki put kad odu u Ulicu Grejt Ormond.

Ali dok je Holi noću spavala, ponekad ispuštajući čudan zvuk iz dubine grla, zvuk koji su sada prepoznavali kao znak astme, Bil i Beka su sabirali, tražili prekoračenja računa, razmišljali o novoj hipoteci i pitali se koliko će još moći da ostanu u svom domu.

Razgovarali su o preseljenju u jeftiniji, sumorniji kraj, nekoliko kilometara istočno. Razgovarali su o tome da ostanu u istom kraju, ali da prodaju kuću i iznajme stan na neko vreme. Razgovarali su o preseljenju u predgrađe. A od svih tih razgovora postajali su potišteni.

Holi je bila dobro, i to je, naravno, bilo najvažnije, ali odjednom su se kopricali samo da opstanu. Voleli su svoju kuću. To je bila nevolja. I kuća im je bila potrebna. To je bila još jedna nevolja. Ponekad su ih stariji partneri iz njegove firme, ti milioneri glatke kože sa svojim ljupkim ženama sokolovog pogleda, pozivali na večere u svoje veličanstvene vile, a kad su im uzvraćali pozive, želeli su da ih dočekaju u kraju u kom ih neće obavezno uz pretnju nožem opljačkati zbog boce margoa koju nose.

„Jedan stariji partner u tvojoj firmi proslavlja ženin pedeseti rođendan na Barbadosu“, rekla je Beka. „Kad dođu kod nas, ne možemo ih dočekati u jedinjoj sobi s kartonom piva.“

„Nećemo nikoga nikada dočekati s kartonom piva u jedinjoj sobi“, reče Bil s lakim prezirom u glasu.

Zagrlila ga je oko vrata. „Znaš šta hoću da kažem, ljubavi“, rekla je.

Znao je šta ona hoće da kaže.

Neki mlađi pravници iz njegove firme već su živeli u velikim stanovima ili malim kućama na Noting Hilu, u Kensingtonu i Izlingtonu, uz novčanu potporu velikodušnih roditelja koji se nisu razveli, ili roditelja punih griže savesti jer su se razveli. Bil i Beka snalazili su se sami. Niko im ništa nije dao. Onda je odjednom došao kraj svim njihovim novčanim brigama. Život može da se promeni u trenutku, shvatila je Beka. Godinama misliš da znaš kakva će ti biti budućnost, a onda jednog dana budućnost izgleda sasvim drugačije.

Na godišnjoj proslavi u Bilovoj firmi Beka je sela pored jednog čoveka. Posle toga više ništa nije ostalo isto.

Svakog januara firma *Baterfeld, Hant i Vest* unajmljivala je neki od velikih bezličnih hangara u otmenom hotelu *Park lejn*, a iz svih svetskih ispostava firme dolazili su zaposleni da proslave rođendan Robija Bernsa.* Pet stotina pravnika u večernjoj odeći ili kiltovima i njihove žene ili, ređe, muževi.

Bil se našao između supruga dvojice starijih partnera iz Njujorka; dame su se poznavale i veselo su ćeretale preko njega. Beka je sedela za susednim stolom i nasmešila se kada je zakolutao očima i usnama oblikovao tri reči: „Ubij me odmah.“ Onda je podigla pogled kad su dva muškarca sela levo i desno od nje. Muškarci iz Šangaja. Jedan je bio krupni plavokosi Australijanac u kiltu, Šejn Gejl, kako se predstavio. Izgledao je kao da je do pre desetak godina jahao na talasima. Šef Službe za parnice u Šangaju, rekao je. Šejn je trpeo posledice pozdravnog šampanjca, ali skretao je pogled tako da je Beka pomislila da njegova stvarna nevolja nije pijanstvo, nego sramežljivost.

S druge strane joj je seo visoki mršavi Englez po imenu Hju Devlin, stariji partner u šangajskoj filijali. Pomislila je kako je čudno što im službene titule klize s jezika prirodno kao imena, i opirala se pomisli da kaže „Beka Holden, domaćica, majka i bivše finansijsko piskaralo“.

Šejn se pozabavio burguncem i tiho počeo ozbiljno da se opija, a Devlin je preuzeo reč.

Osmehnula se Bilu, svom mladom mužu zgodnom u smokingu – Amerikanke su i dalje torokale preko njega – pa mu se i Devlin nasmešio. Čuo je mnogo dobrog o Bilu, rekao je. Ništa

* Robert Berns (*Robert Burns*, 1759–1796) smatra se najvećim škotskim pesnikom. Pisao je i na škotskom i na engleskom jeziku. Njegova pesma *Auld Lang Syne* peva se za Novu godinu na gotovo čitavom engleskom govornom području. (Prim. prev.)

osim dobrog. Vrednica. Naplatio je više radnih sati od bilo koga drugog u londonskoj poslovnicu već drugu godinu zaredom. Odan je porodici.

„Da“, reče Beka. „Takav je moj muž.“

Ali, hteo je Devlin da zna – zašto njen muž traći vreme u Londonu? Ako je zaista ambiciozan, zašto ne okuša sreću na tržištu s najbržim rastom na planeti? U dvadesetom veku to je bio Njujork, u devetnaestom London, rekao je Devlin. A sada je to Šangaj. Ako tamo uspeš...

Video je sumnju na njenom licu. Selidba u Treći svet? Za nju je i London dovoljno opasan. Ozbiljno govorim, rekao je Devlin. Niži porezi, veće plate. Tamo bi postao partner brže nego ovde. To joj je privuklo pažnju. Partnerski položaj je san svih mladih pravnika – i njihovih žena. Beg od života na plati, udeo u zaradi firme. Kad postaneš partner, više ne radiš za firmu. Ti si firma.

Devlin je govorio o životu u kolonijalnoj raskoši za koji je Beka mislila da više ne postoji. Imaćete kuću sa sobaricom, kuvaricom, dadiljom i vozačem – to je tamo jeftino. To je tamo uobičajeno. Devlin kao da je osetio nešto što je ona krila duboko zakopano, čak i od Bila – da ju je njihov život u Londonu izneverio, da je gorko razočarana, da njihova mala porodica mora da se bori a zaslužuje mnogo više...

Ali, oni to ne bi zapravo mogli, zar ne? Šangaj je sigurno mesto za neženje, rekla je Beka. Za ljude bez porodice.

Ne, reče Devlin, uopšte nije tako – Šangaj je zapravo savršen za čoveka s porodicom. Za pouzdanog čoveka, ambicioznog, koji ima za koga da radi. Šangaj je prepun rasonode koja odvlači pažnju. Kasnije će svi postati stručnjaci za rasonodu.

I sam Devlin ima porodicu – izvadio je iz novčanika i pokazao Beki fotografiju lepe sredovečne žene i tri nasmejana dečaka. Rekao je kako voli porodične ljude među svojim osobljem. To znači da imaju zalag za budućnost.

Beka se okrenula Šejnu, koji ih je delimično slušao s nakrivljenim osmehom, i pitala ga kako se njegovoj ženi dopada Šangaj. Ali Šejn je rekao da nije oženjen, pa su se svi nasmejali.

U dvoranu su ušli gajdaši. Svirali su *Cvet Škotske*. A pred kraj večere, kad je Bil prišao njihovom stolu, Beka je gotovo čula Devlinov poziv na doručak i razgovor o budućnosti, stidljivo ćaskanje lovca na kadrove.

Ali kad je Bil uzeo ženu za ruku, srećan što je ponovo kraj nje, čovek iz Šangaja ih je oboje iznenadio.

„Sviđa mi se što ste oženjeni“, rekao je Bilu.

Beka je došla po Holi u školu tačno u dvanaest. Mogla je da je ostavi do tri, ali se plašila da će nedostajati kćeri.

„Bila je dobra, mama joj nije nedostajala“, rekla je učiteljica Australijanka i prodorno pogledala Beku kao da pita: „Ko ovde kome nedostaje?“

Držale su se za ruke i peške se mirnim ulicama Gubeja vratile kući. Dok se Holi igrala figuricama iz Diznijevih filmova, Beka je počela s raspakivanjem.

„Gde je tata otišo?“, upitala je Holi.

„Kuda je tata otišao“, rekla je Beka.

„Pa to i mene zanima“, rekla je Holi, zapanjena podudarnošću.

Beka je otvorila kofer. Odela. Tamnoplava odela za prodornog mladog pravnika. „Tata je na poslu, dušo.“

Holi udari glavom Lepog princa po dlanu. „Moram da razgovaram s njim.“

„Razgovaraćeš s njim kasnije“, reče Beka, ali se zapita hoće li Bil doći s posla pre nego što Holi ode na spavanje. Znala je da će dati sve od sebe. Znala je takođe da gotovo sigurno neće stići.

Kad je napravila pauzu da popije šolju engleskog čaja, Beka je prišla prozoru, ali dvorište je bilo prazno. Nije bilo ni traga od devojaka koje su videli u subotu uveče.

Bilo je rano popodne, i devojke iz Rajskog naselja još su spavale.